

ORTODONTSKO ZDRAVLJENJE ODRASLIH

Če v svoji mladosti iz tega ali onega razloga nismo bili deležni učinkovitega ortodontskega zdravljenja, se lahko danes zaradi razvoja novejših sodobnih metod zdravimo tudi v odrasli dobi, kadar izpolnjujemo nekaj **osnovnih zahtev za ortodontsko zdravljenje**:

- 1) da smo na tako zdravljenje pripravljeni in se strinjamo z predvidenim načrtom zdravljenja
- 2) kadar nismo resneje ali kronično bolni (nekatera obolenja predstavljajo kontraindikacijo za ortodontsko zdravljenje) ali pa alergični na sestavine ortodontskega aparata
- 3) smo večji pravilnega čiščenja zob in vzdržujemo dobro ustno higieno
- 4) imamo zdrave (in pozdravljene) zobe in obzobna tkiv (pri vnetih dlesnih in napredovalih parodontalnih obolenjih se tako zdravljenje odsvetuje ali pa je potrebna še dodatna previdnost)
- 5) ves čas ortodontskega zdravljenja moramo biti v oskrbi osebnega zobozdravnika, pogosto tudi specialista za zobne in ustne bolezni (parodontologa), z namenom vzdrževanja zdravih zob in obzobnih tkiv.

Kaj želimo doseči z ortodontskim zdravljenjem v odrasli dobi ?

Poskušamo **popraviti nepravilno lego posameznih zob** z namenom **izboljšati estetski videz in podaljšati življenjsko dobo zob**, saj je pravilno stoječe zobe lažje temeljito očistiti. Taki zobje so tudi bolj enakomerno obremenjeni, omogočajo pa tudi izdelavo boljših in bolj estetskih protetičnih nadomestkov, kadar so le-ti potrebni. Ne tako daleč nazaj je bilo potrebno nepravilno stoječe zobe v zobni vrsti pogosto devitalizirati (odstraniti zobni živec), da je bilo mogoče izdelati primerno estetsko prevleko ali mostiček. Danes imamo možnost take zobe premakniti na primernejše mesto v zobnem loku in jih na ta način ohraniti za kasnejša življenjska obdobja, ko se začnemo zavedati, kako pomembno je ohraniti svoje lastne zobe čim dlje v ustih. Nenazadnje pa nam pravilno stoječi zobje naredijo nasmeh prijetnejši, izboljšajo videz obraza in nas na nek način celo pomladijo.

Vendar pa pri odraslih lahko spreminjamo le lego zob, ne moremo pa več vplivati na spremembo lege in velikosti čeljusti in s tem posredno na obrazna nesorazmerja. Zato je v ta namen pri odraslih, da dosežemo maksimalni estetski učinek, lahko potrebno kombinirano ortodontsko-kirurško zdravljenje. **Kakšna je najboljša in najbolj optimalna pot do cilja, glede na želje in možnosti pri posameznem primeru, lahko svetuje ortodont na podlagi prvega specialistično ortodontskega pregleda, na katerem :**

- ugotavlja zakaj pacient prihaja na pregled, ali ima zaradi zob težave pri jedi, izgovorjavi, ali ima težave s čeljustnim sklepom, ali pa ga moti le videz
- se pozanima o splošnem zdravstvenem stanju
- pregleda stanje zob, zobnih lokov , medčeljustne odnose, predel čeljustnega sklepa ter obraz v celoti
- preveri rtg status zobovja (**ortopan**) in svetuje obisk pri osebnem zobozdravniku z namenom pozdraviti vse zobe in obzobna tkiva, če je to potrebno
- pacienta seznanj s pravilno tehniko čiščenja zob in s posebnimi pripomočki za čiščenje v času, ko bo nosil aparat in **določi okvirne možnosti zdravljenja**.

Vkolikor je torej zdravljenje mogoče in se pacient s tem strinja, so potrebne za **»začetek zdravljenja v ožjem pomenu besede«** še določene preiskave in postopki, ki natančneje določijo vrsto nepravilnosti (diagnoza) in natančnejši potek in trajanje zdravljenja. Te **preiskave in postopki** so :

- fotografiranje obraza in zobnih lokov in analiza**
- telerentgenski posnetek glave in CBCT (po potrebi) ter analiza podatkov**
- lokalni rtg posnetki posameznih zob** (v primeru kariesa ali parodontalnih obolenj posameznih zob)
- odtis ali scan zobnih lokov**
- izdelava študijskega modela in meritve ter natančnejši načrt zdravljenja**, pri čemer se določi tudi vrsta in elementi aparata / aparatov
- izjemoma se določi tudi **diagnostična postavitev zob v mavcu** v pravilni položaj.

Na podlagi tega se lahko izdelata **individualna ponudba zdravljenja** (predračun)

POTEK ORTODONTSKEGA ZDRAVLJENJA :

Premiki zob pri odraslih potekajo nekoliko počasneje, kot pri mladini, zato zdravljenje traja dalj časa. Kako pogosti so pregledi, je odvisno od načrta zdravljenja. **Ob kakršnihkoli težavah (bolečina, rdečina, poškodovan ali odlepljen aparat, aparat ne sedi dobro ali ga ni mogoče pravilno vstaviti - velja za snemne aparate) je potrebno takoj obvestiti (najbolje po telefonu 02 535 10 65) in obiskati ortodonta, ne glede na datum naslednjega obiska !**

Neupoštevanje navodil, nezadostno in pomanjkljivo čiščenje zob in neredno prihajanje na kontrolne preglede lahko privede do nezaželenih, tudi kvarnih posledic na zobeh in obzobnih tkivih (karies, vnetje obzobnih tkiv) in s tem do predčasne prekinitve zdravljenja (aparati se preventivno odstrani, da ne poškoduje zob). Nadaljevanje zdravljenja se zaradi izdelave novega aparata podraži in podaljša (odstranjen aparat je neuporaben!)

Zdravljenje je končano eno leto po snetju aktivnega aparata. Vendar la lepo poravnani zobje, ki jih vidi pacient, še ne zagotavljajo stabilnosti doseženih rezultatov (lega zob se lahko spremeni). Zato je po snetju aparata pomembno še obdobje **vzdrževanja zob v novi legi (retencija)**. V ta namen se po končanem zdravljenju uporabi **SNEMNI APARAT** (nosi se ga večinoma ponoči), ali pa se prilepi na notranje ploskve zob na jezični strani **retencijska žička**. Pri odraslih je tako obdobje lahko dolgo, v določenih primerih tudi trajno. S snemnimi aparati v ustih ne smemo jesti in piti, hranimo jih v posebni škatlici na suhem, čistimo pa s ščetko in zobno pasto pod tekočo vodo. Občasno lahko uporabimo tudi razkuževalne tablete. **Tudi določeni snemni aparati so lahko aktivni.**

PRITRJENI ORTODONTSKI APARATI so posebna vrsta aparata (obstaja več možnih variant), ki je pritrjen na večini oz. vseh zobeh ves čas zdravljenja. Ne motijo govora, niti prehranjevanja. Ko se zobje pod vplivom aparata premikajo, se na površini zoba in obdajajočih obzobnih tkivih dogajajo spremembe (pregradnja kosti), kar je predpogoj, da se zob lahko premakne na drugo mesto v čeljusti. To lahko občutimo kot rahlo majavost zob, v začetku zdravljenja tudi kot rahlo bolečino, ki po par dnevih izzveni.

TVEGANJA V ZVEZI Z ORTODONTSKIM ZDRAVLJENJEM: Uspeh zdravljenja je odvisen od upoštevanja oz. neupoštevanja navodil ortodonta (karies, recidiv, vnetje obzobnih tkiv), kot tudi od reakcije organizma na posamezno vrsto zdravljenja. Nepredvidljivi dejavniki tveganja v času ortodontskega zdravljenja so lahko poškodbe zobnega živca na zobeh, ki so v preteklosti utrpeli poškodbo ali imajo nepopolno zdravljeno korenino, nadalje skrajšanje zobne korenine (kar običajno nima praktičnih posledic, izjemoma pa lahko skrajša življenjsko dobo zoba). Skrajšanje korenine lahko nastopi pri v preteklosti poškodovanih zobeh, pri pritiskih sosednjih zob nanje ali pri osebah z endokrinimi boleznimi).

Ime in priimek: _____ št. _____ / _____ Roj.datum: _____

Načrt zdravljenja:

1.faza: odpravljanje funkcionalne motnje _____ funkcionalni / aparat _____

2.faza _____

Potrebne odstranitve zob:

Potrebni kirurški posegi: frenulotomija _____ fenestracija _____ odstranitev retiniranih zob _____

Predvidena operacija čeljusti _____ (za kirurški poseg se kljub seznanjenosti z zdravstvenimi in finančnimi posledicami ne želim odločiti) Podpis: _____

3.retencijska faza: zg _____ sp _____ drugo _____ predvidena trajna ret.

Predviden čas zdravljenja: _____ +retencija

SOGLASJE K NAČRTU ZDRAVLJENJA

Potrdujem, da sem seznanjen-a s tem, da ortodontsko zdravljenje po dopolnjenem 18. letu starosti ni predmet zdravstvenih zavarovanj, kot tudi z vsemi možnostmi zdravljenja, pa tudi posledicami opustitve le-tega in se strinjam z načrtom ortodontske obravnave ter se zavežujem sodelovati in upoštevati navodila ortodonta. Pred pregledom sem bil-a seznanjen-a s pogoji in načinom plačila storitev. Zavedam se, da lahko ob neupoštevanju navodil, nerednem prihajanju na preglede in slabi ustni higieni pride do kariesa, poškodb na zobeh in obzobnih tkivih in da je ortodont v tem primeru dolžan prekiniti ortodontsko zdravljenje ter za nastale poškodbe ne odgovarja. Posledica predčasne prekinitve zdravljenja pa je nestabilnost in nezadovoljivi rezultati zdravljenja. Pristanem na uporabo fotografiranja in snemanja, ki je sestavni del ortodontskih preiskav. V času trajanja ortodontskega zdravljenja se bom redno udeleževal-a preventivnih pregledov zob pri osebnem zobozdravniku vsaj enkrat letno in skrbel-a za to, da bodo zobje in obzobna tkiva pravočasno pozdravljena. Strinjam se, da moje osebne podatke, fotografije in rtg slike uporabljajo pogodbeni stranke, ki sodelujejo pri izdelavi aparatov (zobni tehniki, rtg kabineti, obdelovalci digitalnih podatkov in posnetkov zob in obzobnih tkiv.)

Dovoljujem uporabo fotografij zob / dela obraza-zakrita identiteta / rtg v medicinsko znanstvene namene ter na spletni strani www.ortodontijams.si (brez os. podatkov) DA / NE

Datum: _____ Podpis pacienta : _____